eandem prorsus habentes materiam, pro diuersitate metri, & verborum duo sunt, & tamen non nisi vnam continent sententiam: sic euangelistarum libri, cum sint quatuor, vnum continent euangelium, quia vnam doctrinam faciunt de fide catholica. CHRY. in Homiliario super Matth. Sufficiebat autem, vt vnus Euangelista omnia diceret: sed cum quatuor ab vno ore omnia loquantur, nõ secundum eadem tempora, nẽque in eisdem locis conuenientes, & adinuicem colloquentes maxima fit demonstratio veritatis. Et hocipsum quod in aliquibus modicis dissonare videntur, maximum signum veritatis est. Si enim per omnia consonarent, crederent inimici, quòd ex placito quodam humano conuenientes scripserint, quæ scripserunt. In principalibus quidem, quæ pertinent ad informationem vitæ, & prædicationem fidei, nequaquam dissonant, nec in paruo. Si autem in miraculis, hic quidem hæc, ille vero illa dixit, hoc te non conturbet: si enim vnus omnia dixisset, superfluus esset numerus reliquorum. si omnes diuersa, nequaquam consonantię demonstratio appareret. si autem aliquid de temporibus, vel modis differenter annunciant, hoc nihil impedit eorum, quæ dicta sunt veritatem, vt infra ostendetur. AVG. de Con. euan. Quamuis autem singuli eorum suum quendam narrandi ordinem tenuisse videantur: non tamen vnusquisque eorũ velut alterius præcedentis ignarus voluisse scribere reperitur, vel ignorata prætermisisse, quæ scripsisse alius inuenitur, sed sicut vni cuique inspiratum est, non superfluam cooperationem sui laboris adiunxit. GLO. Sublimitas autem euangelicæ doctrinæ cõsistit quidem primò in eius excellentissima auctoritate. AVG. de Con. euan. Inter omnes enim diuinas auctoritates, quæ sanctis literis continentur, euangelium merito excellit, cuius primi prædicatores Apostoli fuerunt, qui dominum Iesum saluatorem nostrum Christum etiam in carne præsentem viderunt, quorum quidam, hoc est Matthæus, & Ioannes, etiam scripta de illo, quæ scribenda visa sunt, libris singulis cõdiderunt. Ac ne putaretur, quod attinet ad percipiendum, ac prædicandum euangelium interesse aliquid, vtrum illi annuncient, qui eundem dominum hic in carne apparentem secuti sunt, an alij, qui ex illis comperta fideliter crediderunt, diuina prouidentia procuratum est per Spiritum sanctum, vt quibusdam etiam ex illis, qui primos Apostolos sequebantur: non solum annunciandi, verum etiam scribendi euangelium tribueretur auctoritas, GLO. Et sic patet, quòd sublimitas euangelicæ auctoritatis a Christo dependet, & hoc designatur in verbis Prophetæ præmissis cum dicitur. { Super montem excelsum ascende tu. } Mons enim excelsus Christus est: de quo idem Isaias dicit. Erit in nouissimis diebus præparatus mons domus domini in vertice montium, idest, super omnes sanctos, qui a monte Christo montes dicuntur, quia de plenitudine eius omnes accepimus. Recte autem ad Matthæum dicitur: { Supra montem excelsum ascende tu, quia sicut prædictum est, ipse in propria persona facta Christi vidit, & eius doctrinam audiuit. AVG. de quæ. euan. Illud autem discutiendum est, quod solet nonnullos mouere: cur ipse dominus nihil scripserit, vt aliis de ipso scribentibus necesse sit credere. Sed nequaquam dicendũ est, quod ipse non scripserit, quandoquidem membra eius id operata sunt: quod dictate capite cognouerunt. Quicquid enim de suis factis, & dictis nos legere voluit: hoc scribendum illis tanquam suis manibus impetrauit. GLO. Secundo etiam habet euangelica doctrina sublimitatem virtutis. vnde Apostolus dicit, quòd euangelium virtus Dei est in salutem omni credenti. Et hoc ostendit Propheta in præmissis verbis, cum dicit: { Exalta in fortitudine vocem tuam. } in quo etiam & modum euangelicæ doctrinæ designat in exaltatione vocis: p quã doctrinæ claritas dat. AVG. ad Volusi. Modus enim ipse quo sancta scriptura contexitur est oibus accessibilis, paucissimis penetrabilis, ea q aperte cõtinet quasi amicus familiaris sine fuco ad cõr loquitur indoctorum, atque doctorum. Ea vero, quæ in mysterijs occultat, nec ipsa eloquio superbo erigit quo non audeat accedere mens tardiuscula, & inerudita quasi pauper ad diuitem: sed inuitat omnes humili sermone quos non solum manifesta pascat: sed etiam secreta exerceat veritate: hoc tã in promptis, q̃ in reconditis habens. Sed ne aperta fastidientur, eadem rursus aperta desiderantur: desiderata quodammodo renouantur, renouata suauiter intimãtur. His salubriter & praua corriguntur, & parua nutriuntur, & magna oblectantur ingenia. GLO. Sed quia vox exaltata longius auditur, potuit in exaltatione vocis euangelicæ doctrinæ publicatio designari, quia non ad vna tantum gentem: sed ad vniuersas nationes prædicanda mandatur. Prædicate, inquit Dominus, euangelium omni creaturę. GRE. Potest enim omnis creaturæ nomine natio gentium designari. GLO. Tertio autem habet euãgelica doctrina altitudinem libertatis. AVG. In veteri enim testamento, propter temporalium bonorum promissionem, malorumque comminationem seruos parit temporalis Hierusalem. In nouo autem, vbi fides in petra charitatem, qua lex possit implerĩ non magis timore pœnę, quàm dilectione iustitiæ liberos parit Hierusalem æterna. GLO. Vnde & hanc sublimitatem doctrinæ euangelicæ Propheta designat dicens. { Exalta, noli timere. } Restat autem videre quibus, & qua de causa, hoc euangelium sit scriptum. HIERO. Matthęus enim euangelium in Iudæa hebreo sermone edidit, ob eorum maxime causam, qui in Hierusalem crediderant ex Iudæis: cum enim primo prædicasset euangelium in Iudęa, volens transire ad gentes, primus euangeliũ scripsit hebraicæ, quod fratribus a quibus ibat in memoria dereliquit. Sicut enim necesse fuit ad confirmationem fidei euangelium prędicari, sic & contra hæreticos scribi. CHRY. super Matth. Corpus autem suę narrationis ordinauit Matthæus: primum ergo na tiuitatem, deinde baptismum, tertio tentationem, quarto doctrinam, quinto miracula, sexto passionem, septimo resurrectionem, & ascensionem ipsius: non solum historiam de Christo exponere volens per hoc, verumetiam euangelicæ vitæ statum docere, quoniam nihil est, quòd ex parentibus nascimur, nisi iterũ per aquã, & spiritum renati fuerimus ex Deo. Post baptismum autem necesse est contra diabolum stare: post hoc quasi omni superata tentatione factus idoneus ad docendum. Siquidem Sacerdos est, doceat, & doctrinam suam bonæ vitæ, quasi miraculis factis commendet: si laicus est, operibus doceat fidem. Deinde necesse est exire nos de hoc stadio mundi, & tunc restat, vt tẽtationum victoriam resurrectionis merces sequatur & gloria. GLO.

Patet igitur ex præmissis euangelij nomen, euangelicę doctrinæ materia, scriptorum euangelij figura, numerus, tempus, lingua, differentia, & ordo, euangelicæ doctrinæ sublimitas, & quibus hoc euangelium sit conscriptum, & ordo processus ipsius.

Homil. 1. 6. Euãg. dissonantia.

Lib. 1. ca. 2. 7. Euangel. narrationis ordo.

8. Euang. sublimitas triplex.

Lib. 1. ca. 1. in pricipio.

Lib. 1. ca. 7.

Epist. 3. pro pe finem.

Ho euã. 29 Cõtra adulegis lib. 1, cap. 17.

10. Quibus scripsit Matthæus.

11. Ordo Matthæi.